

Mircea MORARIU

Un „excepțional” la negativ.

„Premiera acestui spectacol are loc în mod excepțional pe 31 mai la Sibiu, în cadrul Festivalului Internațional de Teatru, ediția 2009”. Astfel glăsuiește, deopotrivă trufaș și promițător, o frază din textul de prezentare a montării cu **Leonce și Lena** de Georg Büchner, în regia lui Horațiu Mălăele, înfăptuită la Teatrul de Comedie din București pe care am văzut-o în zilele FITS...

Mărturisesc că mi-ar fi făcut o mare plăcere să avem parte, dacă nu de un spectacol „excepțional”, măcar de unul bun cu celebra și delicata piesă a dramaturgului german, cu atât mai mult cu cât mai-mai că am ajuns să cred că textul respectiv nu prea mai are noroc pe scenele din România, sau, mai corect spus, că și-a consumat tot norocul odată cu montarea de referință din anul 1970, de la Teatrul „Bulandra”, semnată de Liviu Ciulei, despre care, din motive de vârstă, nu pot să spun decât ceea ce am citit în cărți și cronici. S-au mai produs de atunci în țara noastră alte câteva spectacole cu bijuteria büchneriană, am avut și eu ocazia să văd o parte dintre ele, dar niciunul nu m-a convins. Mai toți regizorii care au pus-o în scenă s-au lăsat înșelați de simplitatea aparentă a textului, de apartenența sa la genul „teatrului de bălci”. Iar cum în acest gen de teatru totul trebuie să se nască sub ochii noștri, așa cum se întâmpla în *commedia dell'arte*, de la care Büchner contractează subtile datorii pe care știe să le ramburseze cu o dobândă plătită în monede de aur, regizorii ce au înscenat **Leonce și Lena** și ale căror spectacole le-am văzut eu au crezut că poate fi vorba despre o „naștere” ușoară. Credință pripită care a zămislit, de cele mai multe ori, „copii” peltici și malformați. De la Horațiu Mălăele așteptam nu neapărat un „geniu”, gata de trimis la Oxford, ci unul măcar normal. Valid artisticeste. Adică un spectacol bun, cu autentică invenție comică.

Formula aleasă de actorul-regizor a fost cea mai simplă, cea mai la îndemână cu putință. A teatrului în teatru la prima mână, deloc îmbogățit pe verticală, obez din pricina supralimentației cu tot ceea ce s-a găsit la îndemână. Și cu tot ce e mai ieftin și de calitate mai îndoielnică. Am avut parte de un teatru în teatru estradistic, gros, devenit încă și mai gros prin prezența în distribuție, în rolul *Regelui Peter* din regatul Pepo, a actorului Mihai Bendeac, adus în spectacolul Teatrului de Comedie, fără niciun fel de efort de transformare, din serialul *Mondenii* de la *Prima TV*. Nu transferul în sine deranjează, ci detaliul că el s-a făcut fără vreun efort de transformare. E atât de deranjant „perfect” acest transfer, încât crezi că deopotrivă Horațiu Mălăele, cât și Mihai Bendeac au mizat în exclusivitate pe „autocitare” și pe succes ieftin. Dezamăgitor, nu?

Iar dacă Bendeac vine cu ce are „de acasă”, mai toți ceilalți interpreți din spectacolul Teatrului de Comedie nu simt defel „amprenta” lui Horațiu Mălăele ca pe un stimulente care să le dinamizeze efortul creator. Dimpotrivă. Între ei se declanșează întrecerea al cărei scop e demonstrarea propriilor capacități de a-l imita cât mai fidel cu putință pe „maestru”. Așa încât montarca ajunge să fie ilustrarea vie

Foto: Mihaela Marin

a argumentelor pe care odinioară le aducea Victor Ion Popa întru susținerea ideii că actorului îi este imposibil să fie regizor. Și asta fiindcă le cere celor pe care îi îndrumă să fie asemenea lui. Nimic altceva decât copii fidele ale sale. Se salvează de sub acesta „amprentă” anihilatoare a creativității Dorina Chiriac (*Guvernanta*), dar și nivelul de zbor pe care ea însăși și-l autostabilește e unul destul de jos. Actrița dă, așadar, dovadă de rigoare, dar nu și de altitudine.

Într-o regie ceva mai aplicată, mai serioasă, mai puțin grăbită, Crina Semciuc ar fi fost, cu siguranță, o *Lena* mai mult decât posibilă. Și Lari Giorgescu are toate datele de a fi fost un bun *Leonce*, numai că și rolul său e elaborat „pe fugă”, dacă nu cumva chiar neelaborat deloc. Lari Giorgescu adoptă un zâmbet care nu știu cum se face că sfârșește prin a deveni grimasă. Deranjantă, desigur.

Prin urmare, „excepționalul” făgăduit a ajuns să se identifice cu peiorativul. Iar *Leonce și Lena* de la Teatrul de Comedie s-a dovedit a fi unul dintre cele mai neplăcute momente din oferta din acest an a Festivalului de la Sibiu.

Teatrul de Comedie din București – Leonce și Lena de Georg Büchner. Traducerea: Nina și Iosif Cassian. Adaptarea și regia: Horațiu Mălăele. Decorul: Vladimir Turturică, Costume: Georgiana Săvuța. Muzica: Călin Grigoriu. Coregrafia: Răzvan Mazilu. Cu: Lari Giorgescu, Crina Semciuc, Dorina Chiriac, Bogdan Cotleț, Șerban Georgevici, Meda Victor, Aylin Cadîr, Ilinca Manolache, Silviu Bertalan, Dan Rădulescu, Andrei Runcanu, Alexandru Suci. Data premierei: 31 mai 2009.